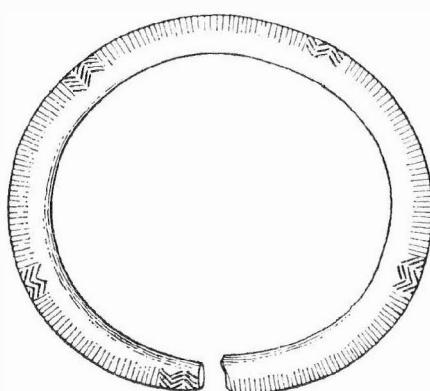

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

NÁLEZ SÍDLIŠTNÍHO OBJEKTU LUŽICKÉ KULTURY

U ČECHOVIC

(okr. Prostějov)

JINDRA NEKVASIL, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 30)

Mezi obcemi Domamyslicemi a Čechovicemi byl v lednu 1973 vyhlouben průkop pro plynovod. Směroval v trati Za humny od severu k jihu a asi 150 m k jihu od místa, kde přetínal mlýnský náhon, narazil Alois Zbořil z Domamyslic na stopu pravěkého objektu. Společně s prof. Janem Šrotrem z Prostějova se pokusili zjistit, co se zde nalézalo.

V hloubce asi 160 cm od povrchu vyčníval ze stěny průkopu velký kámen a okolo něj pak střepy z nádob. Po odstranění kamene nalezli mezi dalšími kameny část velké nádoby, střepy z jiných nádob, kousky mazanice a zvířecí kosti. Vše bylo zasypáno žlutou hlínou, která se neodlišovala od podloží. Z vybraných střepů se dalo zjistit, že patřily nejméně k 75 nádobám; byly to většinou jen ojedinělé kusy a jen část zmíněné velké nádoby se dala rekonstruovat. Zdá se tedy, že tu byla vybrána část podhloubení zásobní jámy, která byla zasutá spadlým stropem.

V kolekci střepů jsou zastoupeny téměř všechny typy lužické keramiky cd malých konických šálků, osudíček, přes osudí, okříny, bezuché nádoby, mísy s hrdlem až k typům vysloveně hrubým a užitkovým, jako byly kónické misky, hrnky, velké hrnce a zásobnice. Calek lze zařadit do pokročilé fáze vývoje starolužického období, kdy se již uplatnilo silně tuhování a leštění povrchů, ve výzdobě ustoupily vypnuliny osamoceným dolíkům nebo svazkům rýh. Výrazně je zastoupeno svislé, ale silně nepravidelné rýhování spodních částí nádob, obzvláště mís, okřín a bezuchých nádob. Někdy tato výzdoba byla nahrazena svislým prstováním nebo zbrázděním, převzatým z užitkových typů nádob.

Der Fund eines Siedlungsobjektes der Lausitzer Kultur bei Čechovice (Bez. Prostějov). In einer Tiefe von 160 cm in der Wand der Gasleitung hat man Steine, Scherben, Lehmbewurfstücke und Tierknochen entdeckt. Den Umriss des Objektes konnte man nicht erkennen, denn es war mit gelber Erde, gleich wie das Liegende verschüttet. Offensichtlich handelte es sich um die Unterhöhlung einer Vorratsgrube, von der eingefallenen Decke verschüttet. Aus den Wänden wurden Scherben von über 75 verschiedenen Gefäßen geborgen, aber nur ein grösseres Stück eines grossen henkellosen Gefäßes konnte man rekonstruieren. Den Fundkomplex kann man in die fortgeschrittene Entwicklungsphase des altlausitzer Zeitabschnittes einreihen.

NÁLEZY Z OBDOBÍ POPELNICOVÝCH POLÍ

V LIPNÍKU NAD BEČVOU

(okr. Přerov)

JIŘÍ PAVELČÍK, AÚ ČSAV Brno

Na základě upozornění učitele J. Tomáše z Lipníku nad Bečvou provedli pracovníci expositury v Opavě AÚ ČSAV Brno terénní průzkum v poloze U splavu. Na lokalitě, která se nachází na prvé pravobřežní terase řeky Bečvy, jsme nalezli úlomky keramiky, která se hlásí po období popelnicových polí.

Funde aus dem Zeitabschnitt der Urnenfelderkultur in Lipník nad Bečvou (Bez. Přerov). Bei Terrainuntersuchungen in der Flur „U splavu“ land man Keramikbruchstücke aus dem Zeitabschnitt der Urnenfelderkultur.

LUŽICKÉ SÍDLIŠTĚ V MOHELNICI, TŘEBOVSKÉ ULICI

(okr. Šumperk)

VLADIMÍR GOŠ, Vlastivědný ústav, Šumperk

Na jaře 1973 byl na Třebovské ulici v Mohelnici hlouben zářez pro silniční obchvat okolo Mohelnice. Na jeho západní straně před stanicí STS se upravoval terén pro nájezdové komunikace a zároveň se kopala rýha pod nynější vozovkou pro nové kanalizační vedení. V rýze, hluboké více

než 2 m narazili dělnici na dvě jámy lužické kultury. Obě byly zachyceny v jižní stěně výkopu a jejich zbylý obsah byl vybrán a profil zakreslen. Jámy byly od sebe vzdáleny 18 m. Byly překryty 100 cm silnou vrstvou různých novověkých navážek, kterými byla vozovka zvednuta nad okolní terén.

Lokalita nebyla dosud v odborné literatuře registrována a také při stavebních pracích nemohl být zjištěn její celkový rozsah. Leží na mírné terénní vlně, táhnoucí se ve směru západ – východ, na jejímž východním konci je postavena Mohelnice. Zhruba na jejím vrcholu probíhá státní silnice Mohelnice – Moravská Třebová, v místech lokality je vilová zástavba.

Jáma 1 ležící západně měla kónický tvar o průměru 110 a 130 cm, zahloubená byla 70 cm, dno bylo rovné. Výplň tvořila sytá černá hlína silně promíšená kousíčky mazanice. Jáma 2 měla v profilu vakovitý tvar o průměru okraje 90 cm, mísovitě dno bylo zahloubené 110 cm. Výplň tvořila sytá černá hlína.

V jamách bylo málo keramických zlomků a rámcově je můžeme datovat do mladolužické fáze.

Lausitzer Siedlung in Mohelnice, Třebovská Strasse (Bez. Šumperk). Im Frühjahr 1973 wurden beim Eintiefen des Strasseneinschnittes in der Třebovská Strasse in Mohelnice zwei Gruben der Lausitzer Kultur gestört. Die Gruben waren voneinander 18 m entfernt und mit einer 100 cm starken Schicht verschiedenartiger neuzeitiger Aufschüttungen überdeckt. Die Lokalität war bisher in der Fachliteratur nicht registriert und auch bei den Bauarbeiten konnte nicht ihr gesamter Umfang festgestellt werden. Sie liegt auf einer mässigen Terrainwelle, die sich in Westrichtung erstreckt und an deren Ende Mohelnice liegt.

Grube 1, westlich liegend, hatte eine konische Form im Durchmesser von 110 und 130 cm, eingetieft war sie 70 cm, der Boden war gerade. Die Ausfüllung bildete satt schwarze Erde, stark mit Lehmbewurfstückchen durchsetzt. Grube 2 war im Profil schlauchförmig und der Durchmesser des Randes betrug 90 cm, der schlüsselartige Boden war 110 cm eingetieft. Die Ausfüllung bildete satt schwarze Erde. In den Gruben waren wenige keramische Bruchstücke und rahmenhaft können wir sie in die junglausitzer Phase datieren.

LUŽICKÁ OSADA VE ZVOLI (okr. Šumperk)

VLADIMÍR GOŠ. Vlastivědný ústav, Šumperk
(Tab. 31)

Osada z doby bronzové ve Zvoli se rozkládá na mírném svahu, sklonějícím se k východu do širokého údolí řeky Moravy. Leží západně od dnešní osady těsně nad inundační řeky na parcele č. 1585. Celkový rozsah osídlené plochy se nepodařilo zjistit.

Již před 2. světovou válkou byla východní část sídliště narušena těžbou hlíny, při které byl zničen blíže nezjištěný počet objektů. V roce 1966 ve stěně hliníku prozkoumal referent zbytek narušené kotlovité jámy. O rok později prováděli na poli drobné výkopové práce místní občané a část materiálu se dostala do muzea v Mohelnici. V roce 1971 se rozhodlo JZD zaplnit vzniklý důl odpadovým materiálem a konečně na podzim roku 1973 začalo buldozerem srážet stěny cihelny a vyrovnávat okoli tak, aby bylo způsobilé pro zemědělské práce. Při zemních pracích byl narušen další nezjištěný počet objektů a v říjnu 1973 při záchranném výzkumu bylo vyzvednuto 18 jam. Jámy byly roztaženy v délce 60 m ve směru sever – jih podél stěny hliníku, v místech, kde byla buldozerem odstraněna pouze ornice. U některých jam byla zničena také horní část výplně, takže došlo ke zkreslení jejich tvaru, a proto hloubka většiny nepřesahuje 40 cm.

V místech výzkumu je ornice 20–25 cm silná, pod ní je sterilní 5–10 cm silná vrstva hlíny a sprašovité podloží je v hloubce 30–35 cm pod dnešním povrchem.

Z keramického materiálu převládaly v jamách střepy z hrubých zásobnic, zhotovených z písčitého materiálu se zdrsnělou spodní částí. Střepy z osudí a šálků tuhovaného povrchu nám dovolují zařadit rámcově osadu do slezské fáze lužické kultury.

Lausitzer Niederlassung in Zvole (Bez. Šumperk). Die Niederlassung aus der Bronzezeit in Zvole erstreckt sich auf einem mässigen Abhang, der sich nach Osten in das breite Flusstal der Morava neigt. Sie liegt westlich der heutigen Gemeinde knapp oberhalb der Flussinundation, den Gesamtumfang der besiedelten Fläche konnte man nicht feststellen.

Bereits vor dem 2. Weltkrieg war der östliche Teil der Siedlung durch Lehmförderung gestört worden, wobei eine näher nicht feststellbare Anzahl von Objekten vernichtet wurde. Im Jahre 1966 untersuchte der Referent in der Wand der Lehmgrube Überreste einer gestörten kesselförmigen Grube und ein Jahr später führten auf dem Felde kleine Grabungsarbeiten hiesige Bewohner durch.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktori: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 34, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodlené